Қазалы ауданы білім бөлімі «Ж.Жабаев атындағы №234 орта мектебі» КММ

Бекітемін:
Мектеп директоры:
_______________ Ж.К.Уразбаева
«31» тамыз 2024 ж

Келісемін:
Мектеп директорының тәрбие жұмыстары
жөніндегі орынбасары :
_______________ Р.Қ.Кемаладинов

«Асыл мұра» домбыра үйірмесі жылдық жұмыс жоспары

Үйірме жетекшісі: Ж.Сулейменова

2024-2025 оқу жылы

Алғы сөз

Домбыра көне аспап және ол қазақпен кіндіктес ұлыстардың бәріне ортақ мүлік, домбыра мәдениетінің меншігі тамыры тарихқа терең жайылған, байырғы аспап. Әрбір өлкенің күй өнері әр түрлі және аспаптарының да түрқы жағынан өзгешілігі бар.

Оқушыларға осы қоңыр дауысты домбыраның шығу тарихын, мәдениетін, ерекшелігін үйрету. Ата-бабаларымыздың айтып кеткен ақыл-өсиет, күй қазынамызды жас ұрпақтарға жалғасын таба білдіру. Ұлттық дәстүр мен салт-сана тағылымын жас жеткіншек бойына дарытып,оның жан жүйесін оятуда, өнерге деген ынтасын арттыруда қазақтың қасиетті де киелі қара домбырасының атқаратын рөлі ерекше.

Домбыра үні өзіне тән дыбыстық бояуымен, алуан түрлі желіс-қағыстарымен қатар, өте бай көркем образдық әлемімен де айқындалып, қазақ халқының тарихи дүниетанымы және психологиялық ерекшеліктерімен тығыз байланысып жатады. Домбыра үйренуде тек күй тарту немесе оны ән әуеніне қосу ғана емес, сондай-ақ домбырада пьеса орындаушылық өнері де кеңінен орын алған. Соған байланысты мұнда оның ойнау ерекшіліктері, өзіндік түрлі әдіс-тәсілдері ойға қонымды нақтылы түрде өрнектелген. Осы орайда оқушының домбыра тартуды меңгеруі табиғи логикалық жүйемен баспалдақты түрде – алғашқы қағыстар , перне басу , әр түрлі дыбыс шығару әдіс-тәсілдерін , жеңіл ән әуендерін үйренуден басталады. Одан әрі халық күйшілерінің төкпе күйлер мен шертпе күйлерді меңгеру кәсіби тұрғыда талданады.

«Қолына домбыра ұстаған балаға имандылық пен дарындылықтың жұғуы дарып, қатыгездіктен аулақ болады». - деген нақыл сөзде үлкен шындық жатыр. Өйткені домбыра-үлкен рухани, адамгершілік мектебі, баға жетпес эстетикалық өмір оқулығы.

Мақсаты: Оқушыларға домбыра аспабын ойнау шеберлігін кәсіби дұрыс меңгерту, қазақ халқының ұлы күйшілерінің, сал серілердің өнерлерімен танысу. Домбырада қолданылатын штрихтар, әдістерді меңгерту. Сахнаға шығу, өзін өзі ұстау мәдениетін үйрету.

Міндеті: Оқушыларды қазақ халқының тіліне, салт-дәстүріне, тарихына, мәдениетіне, рухани қасиеттеріне құрмет сезімін ояту. Халқына деген құрмет және мәдени мұраларын қастерлеуге бағыттау.

«Асыл мұра» домбыра үйірмесінің тақырыптық жоспары

Р/с	Өтілетін тақырыбы	Сағат саны	Теориялық негізі	Мерзімі
	І-тоқсан			
1.	Кіріспе сабақ	1	Домбыра ерте заманнан бері халқымызбен бірге жасасып келе жатқан жан серігі,музыкалық аспабы.	
2	Домбыра және оның түрлері	1	Домбыра түрлерімен таныстыру	
3.	Домбыраның құрылысы,күтімі	1	Домбыраның бөліктерін таныстыру	
4.	Домбырашының отыруы мен аспап ұстауы Домбыраның бұрауы(құлақ күйі)	1	Домбырашының домбыра тартудағы ережесімен таныстыру	
5.	Екі қолдың қойылымы,қағыстар Перне басып ойнату	1	Техникалық мүмкіндігін дағдыландыру Саусақтарды перне басуға үйрету	
6.	Жаттығулар ойнату	1	Жаттығу тартып үйрету.	
7.	Халық әні «Еркем ай»	2	Дауыстап айтқызу,ырғаққа ергізу. Санап тартуды,қағыстарын үйрету	
	ІІ-тоқсан			
1.	Күй тартуды үйрену,түрлі жаттығулар орындау.	1	Ырғақты сезіну,оны орындау	
2.	Халық күйі «Келіншек»	4	Күйдің құрылымын таныстыру ,орындау ережелері,қағыстарын үйрету ,шығу тарихын баяндау,күй бөлімдерін жаттату, орындау техникасын меңгерту.	
3.	Шығармаларды қайталау	1	Үйренген шығармаларды ,жаттығуларды қайталау	
4.	Ө.Жеңдібаев «Түрке сылқым» күйі 1-бөлім 2-бөлім 3-бөлім 4-бөлім 5-бөлім	8	Күй ырғағын,қағыстарын меңгерту,саусақтарды дағдыландыру,күйді жаттату Күй бөлімдерін таныстыру,құрылымын таныстыру, шығу тарихын баяндау, орындау техникасын меңгерту.	

Р/с	Өтілетін тақырыбы	Сағат саны	Теориялық негізі	Мерзімі
	ІІІ-тоқсан			
1.	Халық күйі «Кенес» 1-бөлім 2-бөлім 3-бөлім 4-бөлім 5-бөлім 6-бөлім	6	Күй бөлімдерін таныстыру,құрылымын таныстыру,қағыстарын үйрету шығу тарихын баяндау,күй бөлімдерін жаттату, орындау техникасын меңгерту	
2.	Қайталау	1	Өткен сабақтарды қайталау	
3.	Дәулеткерей «Қосалқа» күйі 1-бөлім 2-бөлім 3-бөлім	3	Күй бөлімдерін таныстыру,құрылымын таныстыру,қағыстарын үйрету шығу тарихын баяндау,күй бөлімдерін жаттату, орындау техникасын меңгерту	
4.	Қайталау	1		
5.	Өлмесса 1-бөлім 2-бөлім 3-бөлім 4-бөлім 5-бөлім	5	Күй бөлімдерін таныстыру,құрылымын таныстыру,қағыстарын үйрету шығу тарихын баяндау,күй бөлімдерін жаттату, орындау техникасын меңгерту	
6.	Қайталау сабағы	1	Өтілген шығармаларды қайталау	
7.	Жаттығулар орындау	1	Жаттығулар орындау	

Р/с	Өтілетін тақырыптар	Сағат саны	Теориялық негізі	Мерзімі
	IV-тоқсан			
1.	Құрманғазы «Адай» күйі 1-бөлім 2-бөлім 3-бөлім 4-бөлім	4	Күй бөлімдерін таныстыру,құрылымын таныстыру,қағыстарын үйрету шығу тарихын баяндау,күй бөлімдерін жаттату, орындау техникасын меңгерту	
2	Қайталау.	1	Барлық шығармаларды қайталау. Жазғы демалысқа үй тапсырмасын беру	

«Асыл мұра» домбыра үйірмесіне қатысушылар туралы мәлімет

Р\с	Қатысушылар аты жөні	сыныбы	Мекен-жайы, телефоны
1.	Матжан Дарын	9б	Бегім ана 58 87088334874
2.	Жұматаев Рахман	8б	87026614311 Үмбет би 29
3.	Бақыт Ақмарал	7в	Тұқтібаев 22
4.	Өтеміс Нұрсұлтан Бақытбекұлы	6в	Бегім ана9 87474692631
5.	Қайратбек Тойбазар	8в	8705 912 47 16 Тұктібаев№52
6.	Ерболұлы Бекнұр	73в	Әбілхайырхан №69 8775 157 09 05
7.	Абылайхан Мирас	9б	Пірімов 75
8.	Жолаушиева Ұлбала	7в	87475098218 С.Мұқанов 34
9.	Өтесін Адина	7в	Сырым батыр№73 87753752091
10.	Орынбасар Ләззат	7в	87756518414 Бегім ана 18
11.	Әбжет Айзере	7а	Қыз жібек 33
12.	Әзен Жансел	7в	Қыз жібек 87788492960
13.	Ербол Бексұлтан	7в	Жәнібек батыр№25
14.	Аққали Аян	6в	Қобыланды батыр 25
15.	Анес Арайлым	5б	Жалдыбай жырау 15
16.	Даянқызы Дамира	6в	Қыз жібек 54
17.	Шамшадин Дидар	6в	Бегім ана 14
18.	Тілеулесов Мейірбек	7б	С.Мұқанов 25
19.	Қаратай Ханқожа	6в	С.Сейфуллин 32
20.	Қаратай Аяулым	7б	С.Сейфуллин 32
21.	Жәнібекұлы Ерасыл	9б	Тұқтібаев 33
22.	Оңғарбек Жұлдызай	8 а	Бегім ана 11

Ж.Жабаев атындағы №234 орта мектебінде жүргізілетін «Асыл мұра» домбыра үйірмесіне тартылған оқушылардың қатысым

КЕСТЕСІ

р/с	Сабақ мерзімі / Оқушылардың аты-жөні	16.09	23.09	30.09	07.10	14.10	21.10	28.10					
1	Оңғарбек Жұлдызай	+	+	+	+	+	+	+					
2	Матжан Дарын	+	+	+		+	+	+					
3	Анес Арайлым		+	+	+	+	+						
4	Жұматаев Рахман	+	+	+	+	+	+						
5	Бақыт Ақмарал	+	+	+	+	+		+					
6	Қайратбек Тойбазар	+	+		+	+		+					
7	Ерболұлы Бекнұр		+	+	+	+	+	+					
8	Абылайхан Мирас	+		+	+	+	+	+					
9	Жолаушиева Ұлбала	+	+	+		+	+	+					
10	Өтесін Адина	+	+	+		+	+	+					
11	Орынбасар Ләззат	+	+	+	+	+	+	+					
12	Әбжет Айзере		+	+	+	+	+	+					
13	Әзен Жансел	+	+	+	+		+	+					
14	Аққали Аян	+	+	+	+	+		+					
15	Ербол Бексұлтан	+	+	+	+	+		+					
16	Даянқызы Дамира	+	+	+	+	+	+	+					
17	Шамшадин Дидар		+	+	+	+	+	+					
18	Тілеулесов Мейірбек	+		+	+	+	+	+					
19	Қаратай Ханқожа	+	+		+	+	+	+					
20	Қаратай Аяулым	+	+	+		+	+	+					
21	Өтеміс Нұрсұлтан	+	+	+	+		+	+					
22	Жәнібекұлы Ерасыл	+	+	+	+	+	+	+					

Ж.Жабаев атындағы №234 орта мектебінде жүргізілетін «Асыл мұра» домбыра үйірмесіне тартылған оқушылардың қатысым

КЕСТЕСІ

р/с	Сабақ мерзімі / Оқушылардың аты-жөні	04.11	11.11	18.11	25.11	02.12	09.12	23.12	30.12	06.01			
1	Оңғарбек Жұлдызай	+	+	+	+	+	+	+	+				
2	Матжан Дарын	+	+	+	+	+	+		+	+			
3	Анес Арайлым		+	+	+	+	+	+	+	+			
4	Жұматаев Рахман	+	+	+		+	+	+		+			
5	Бақыт Ақмарал	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
6	Қайратбек Тойбазар	+	+	+	+	+		+	+	+			
7	Ерболұлы Бекнұр		+	+	+		+	+	+	+			
8	Абылайхан Мирас	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
9	Жолаушиева Ұлбала	+	+	+	+	+	+		+	+			
10	Өтесін Адина	+	+	+		+	+	+	+	+			
11	Орынбасар Ләззат	+	+	+	+	+		+	+	+			
12	Әбжет Айзере		+	+	+	+	+	+	+	+			
13	Әзен Жансел	+	+		+	+	+	+	+	+			
14	Аққали Аян	+	+	+	+	+	+	+	+				
15	Ербол Бексұлтан	+	+	+	+	+		+	+	+			
16	Даянқызы Дамира	+	+	+		+	+	+		+			
17	Шамшадин Дидар		+	+	+	+	+	+	+	+			
18	Тілеулесов Мейірбек	+		+	+	+	+	+	+	+			
19	Қаратай Ханқожа	+	+	+	+	+	+		+	+			
20	Қаратай Аяулым	+	+	+	+		+	+	+	+			
21	Өтеміс Нұрсұлтан	+		+	+	+	+	+	+	+			
22	Жәнібекұлы Ерасыл	+	+		+	+	+	+	+	+			

Ж.Жабаев атындағы №234 орта мектебі

«Асыл мұра» домбыра үйірмесінің 2024-25 оқу жылында жүргізген жұмысы анықтамасы

I тоқсан

1. Домбыра үйірмесіне балалар қабылдаанып, іріктелді. Отырыс жасалып, үйірме жоспары ,алдағы уақытта жүргізілетін жұмыстар таныстырылды.
2. Кіріспе сабақ өткізіліп, домбыра ерте заманнан бері халқымызбен бірге жасасып келе жатқан музыкалық аспабы туралы мәлімет беріліп, домбыра аспабы таныстырылды..
3. Домбыра және оның түрлері тақырыбы бойынша оқушыларға Домбыра түрлері насихатталды.
4. Домбыраның құрылысы,күтімі тақырыбы бойынша сабақ өтіліп, домбыраның бөліктерімен таныстырылды.
5. Домбырашының отыруы мен аспап ұстауы.Домбыраның бұрауы(құлақ күйі) тақырыбы бойынша домбырашының домбыра тартудағы ережесімен таныстырылды.Домбыра аспабы дыбыстары туралы үйретілді.
6. Екі қолдың қойылымы,қағыстар. Перне басып ойнату тақырыптары бойынша оқушыларға домбыра аспабын тартудағы саусақтар орыны үйретіліп,қол қойылымы дағдылары қалыптастырылды.Техникалық мүмкіндігін дағдыландыру бойынша жұмыстар жүргізілді.
7. Саусақтарды перне басуға үйрету.Жаттығулар ойнату тақырыптары бойынша жаттығулар тартып үйретілді. Оқушылар домбыра астыңғы, үстіңгі ішектерімен танысып, пернелерді, оларды санауды, қағыстарды меңгерді.Жаттығулар тартып үйретілді.
8. Жоспар негізінде Халық әні «Еркем ай» үйтетілді. Дауыстап айтқызу,ырғаққа ергізу әдістері бойынша жұмыс жасалып, балалар сандық нотамен санап тартуды,қағыстарды меңгерді.

II-тоқсан

1. Күй тартуды үйрену,түрлі жаттығулар орындау тақырыбы бойынша жұмыстар жүргізіліп,балалар ырғақты сезіну, оны орындауды үйренді. Жаттығулар негізінде қол қойылымдары қалыптастырылды.
2. Халық күйі «Келіншек» сандық нота бойынша бөлімдерге бөлініп үйретілді. Күйдің құрылымын таныстырылып,орындау ережелері,қағыстары үйретілді. Күйдің шығу тарихы баяндалды.Күй бөлімдерін жаттатылып, орындау техникасы меңгертілді.
3. Шығармаларды қайталау тақырыбы бойынша Үйренген шығармаларды, жаттығуларды қайталау сабақтары өткізілді.